



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 50/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Vaškom, Szakkayho 1, Košice, vo veci namietaného porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22 Co 102/2018 z 20. augusta 2018 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Vaškom, Szakkayho 1, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 22 Co 102/2018 z 20. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) 31. mája 2018 sa sťažovateľka domáha určenia neplatnosti nájomných zmlúv, ako aj vydania neodkladného opatrenia, ktorým by žalovaným bola uložená povinnosť zdržať sa užívania nebytových priestorov na podnikateľské účely a zdržať sa akýchkoľvek stavebných úprav bez jej súhlasu. Okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 18/2018 z 29. júna 2018 návrh na vydanie neodkladného opatrenia zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka včas odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho potvrdil.

3. Sťažovateľka odôvodňuje sťažnosť najmä arbitrárnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý „... svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil. Odvolací súd sa obmedzil vo svojich záveroch na konštatácie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé, jednostranné, popiera základné princípy spravodlivého procesu, výsledkom ktorého je predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania.“. Sťažovateľka poukazuje na tú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktorá sa týka účelového určenia stavby, pretože „*odvolací súd namiesto preukázanému zápisu v katastri dal prednosť tvrdeniu žalovaných, jeho závery nemožno vyhodnotiť inak ako svojvoľné a arbitrárne, jednostranné, nemajúce oporu ani vo vykonaných dôkazoch, ani v právnych predpisoch*“. Arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia vyplýva podľa názoru sťažovateľky aj zo záverov krajského súdu v súvislosti s otázkou nepotrebnosti súhlasu sťažovateľky s využívaním stavby na podnikateľské účely, s otázkou posúdenia proporcionality neodkladného opatrenia a bezodkladnosti dočasnej úpravy pomerov strán.

4. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza, že postupom krajského súdu bolo porušené jej základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ktorý jej síce doručil vyjadrenie žalovaných k jej odvolaniu proti rozhodnutiu okresného súdu, avšak „mal jej umožniť sa k nemu vyjadriť, hoci aj v kratšej ako 10- dňovej lehote. Naproti tomu súd rozhodol o odvolaní hneď nasledujúci deň- t.j. 20.08.2018, čím znemožnil procesnej strane uplatňovať jej patriace procesné práva, resp. tým jej odňal možnosť konať pred súdom.“.

5. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd „zasiahol do práva sťažovateľky vlastniť majetok zaručeným článkom 20 Ústavy SR, a tým, že odmietol poskytnúť ochranu jej vlastníckemu právu . t. j. právu vec, ktorú vlastní, nerušene užívať, rozhodnutím, ktoré je arbitrárne“.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a z čl. 46 ods. 1 a z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR Uznesením Krajského súdu v Prešov č.k.22Co/102/2018-85 zo dňa 20.augusta 2018 porušené bolo.*

*Základné právo sťažovateľky vlastniť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a právo pokojne užívať svoj majetok vyplývajúce z čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Prešov č.k.22Co/102/2018-85 zo dňa 20.augusta 2018 porušené bolo.*

*Uznesenie Krajského súdu v Prešov č.k.22Co/102/2018-85 zo dňa 20.augusta 2018 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.*

*Krajský súd v Prešove je povinný sťažovateľke uhradiť trovy konania vo výške 390,50 Eur do 15 dní od doručenia nálezu na účet jej právneho zástupcu.“*

## II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podstatou sťažnosti sú výhrady sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým ako odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 8 C 18/2018 z 29. júna 2018 o zamietnutí návrhu sťažovateľky na vydanie neodkladného opatrenia.

10. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať

rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09 atď.).

11. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností, tak ako to bolo zaužívané judikatúrou v súvislosti s posudzovaním predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

12. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť

vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

## **II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa č. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru**

13. Krajský súd v posudzovanom prípade v zmysle zásad upravených v § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, pričom vec prerokoval bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že je vecne správne.

14. V podstatnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd v interakcii s námietkami sťažovateľky uvádza:

*„Žalobkyňa sa stala spoluvlastníčkou budovy až v roku 2018, teda už v čase existencie nájomnej zmluvy. V čase uzatvorenia nájomnej zmluvy, či už z roku 2014 alebo 2016, žalobkyňa nebola spoluvlastníčkou budovy, preto sa jej súhlas s nájomom nevyžadoval. Na tejto skutočnosti sa na nič nezmenilo ani tým, že žalobkyňa sa následne stala spoluvlastníčkou budovy. V tomto štádiu konania odvolací súd nie je oprávnený posudzovať platnosť nájomných zmlúv, tieto otázky budú predmetom ďalšieho konania. Aktuálny stav je však taký, že žalovaný v rade 3/ má uzatvorenú nájomnú zmluvu, na základe ktorej v nebytových priestoroch prevádzkuje kaviareň. Ak by súd vyhovel návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a uložil žalovaným povinnosť zdržať sa užívania priestorov na podnikateľské účely, došlo by k neprimeranému zásahu do podnikateľskej činnosti žalovaného v rade 3/, ktorý by zatvorením prevádzky prišiel o zisk. Nie je tak splnená podmienka proporcionality.*

*Na druhej strane nenariadením neodkladného opatrenia žalobkyňi nehrozí žiadna vážnejšia ujma. Žalobkyňa sa sťažuje na hluk a obmedzovanie dymom...Pokiaľ ide o udalosť, kedy z kozuba v prevádzke prenikal do bytu žalobkyne oxid uhoľnatý, odvolací súd uvádza, že šlo o jednorazovú záležitosť, pričom po tejto udalosti bol kozub mimo*

*prevádzky a jeho opätovné sprevádzkovanie podlieha povoleniu OR HaZZ v Bardejove. Obavy žalobkyne tak nie sú opodstatnené.*

*Nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodné ani vo vzťahu k naznačovaným hmotným škodám. Žalobkyňa nepreukázala, že by činnosťou žalovaných dochádzalo k poškodeniu jej majetku. Iba samotná obava žalobkyne o možnom poškodení jej majetku bez ďalšieho nezakladá dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia a nie je dôvodom na obmedzenie podnikateľskej činnosti žalovaného v rade 3/. Ak by ku škode na majetku predsa len došlo, žalobkyňa bude mať voči škodcom nárok na náhradu škody...*

*Na dôvažok odvolací súd dodáva, že nie je splnená ani ďalšia podmienka na nariadenie neodkladného opatrenia, a tou je bezodkladnosť úpravy pomerov. Kaviareň je v budove prevádzkovaná minimálne od októbra 2014, pričom odvolací súd lustráciou v registri obyvateľov zistil, že žalobkyňa v podkrovnom byte budovy býva od roku 2016. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia žalobkyňa podala až v máji 2018 (resp. jej rodičia v roku 2017 v konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov č.k. 5C/41/2017 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré konanie bolo pre späťvzatie žaloby aj návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zastavené, čo však nič nemení na tom, že nie je splnená podmienka bezodkladnosti). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov alebo obava, že exekúcia bude ohrozená. Odvolací súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že podmienka bezodkladnej úpravy pomerov ani podmienka ohrozenia exekúcie nie je v danom prípade naplnená.“*

15. Ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky ústavný súd pripomína, že dokazovanie má pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach charakter osvedčovania, čo znamená, že súd zisťuje na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti bez toho, aby musel dodržiavať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú požiadavku vysokej pravdepodobnosti, pričom súd z nich pri rozhodovaní vychádza. S poukazom na citované odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) zodpovedá

príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia, a teda jeho závery nepovažuje za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, teda také, ktoré by mali za následok porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

16. V súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcej sa porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že jej krajský súd síce doručil vyjadrenie žalovaných k jej odvolaniu, avšak neumožnil sa k nemu vyjadriť, poukazuje ústavný súd opakovane na osobitý charakter rozhodovania o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, ktorého zmyslom je poskytnutie rýchlej a efektívnej ochrany ohrozeným subjektívnym právam navrhovateľa, preto je odvolací súd povinný dôsledne zväziť účelnosť vlastného procesného postupu, pri zachovaní princípu rovnosti sporových strán. Podľa názoru ústavného súdu postup krajského súdu v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, nepredstavuje procesný exces, a teda prekážku zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie Civilného sporového poriadku so základným právom sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

17. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia i procesný postup krajského súdu sú ústavne udržateľné, nevykazujú znaky svojvôle a neodporujú aplikovanej právnej úprave spôsobom, ktorý by mohol mať za následok namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, preto jej sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

## **II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu**

18. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo

podľa z čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

19. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy ani jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019